

श्री गोविन्द गुरु युनिवर्सिटी, गोधरा

SGG University, Godhara

CBCS अनुसार अभ्यासक्रम

बी.ए. सेमेस्टर I अने II

वर्ष: 2016-17

संस्कृत - विभाग

Semester: I

Comp. Sanskrit	101	विदूरनीति: (अध्याय 5)
		युनिट: 1. विदूरनीति श्लोक 1 થી 21
		યુનિટ: 2. વિદુરનીતિ શ્લોક 22 થી 42
		યુનિટ: 3 વિદુરનીતિ શ્લોક 43 થી 64
સ્વ-અધ્યયન:		યુનિટ: 4. મહાભારતનાં ત્રણ સંસ્કરણ, મહાભારત-કાલીન સમાજ, મહાભારત-કાલીન રાજ્ય-વ્યવસ્થા, મહાભારત-કાલીન શિક્ષણ વ્યવસ્થા, મહાભારત-કાલીન અર્થ-વ્યવસ્થા
પ્રશ્નપત્રની રૂપરેખા:		પ્રશ્ન: 1 (યુનિટ એકમાંથી)
		(ક) અનુવાદ (બે માંથી એક) 4
		(ખ) સામાન્ય પ્રશ્ન અથવા ટૂંકનોંધ 10
		પ્રશ્ન: 2 (યુનિટ માંથી)
		(ક) અનુવાદ (બે માંથી એક) 4
		(ખ) સામાન્ય પ્રશ્ન અથવા ટૂંકનોંધ 10
		પ્રશ્ન: 3 (યુનિટ 3માંથી)
		(ક) અનુવાદ (બે માંથી એક) 4
		(ખ) સામાન્ય પ્રશ્ન અથવા ટૂંકનોંધ 10
		પ્રશ્ન: 4 (યુનિટ ચારમાંથી)
		સામાન્ય પ્રશ્નો 14
		પ્રશ્ન: 5 (યુનિટ એકથી ચારમાંથી)
		(ક) MCQs 7
		(ખ) હેતુલક્ષી પ્રશ્નો 7
સંદર્ભ ગ્રંથ:		1. વિદુરનીતિ, (મહાભારત સમીક્ષિત આવૃત્તિ, પૂણે)
		2. વિદુરનીતિ- સસ્તુ સાહિત્યવર્ધક કાર્યાલય, અમદાવાદ
Core -	101	સ્વપ્રવાસવદત્તમ્—મહાકવિ ભાસ અને વ્યાકરણ
		યુનિટ: 1 સ્વપ્રવાસવદત્તમ્ (અંક 1, 2, 3)
		યુનિટ: 2 સ્વપ્રવાસવદત્તમ્ (અંક 4, 5, 6)
		યુનિટ: 3 કૃતિ અને કર્તાલક્ષી પ્રશ્નો અને વ્યાકરણ: (બાલ અને બાલાના જેવાં એટલે કે અકારાન્ત પુલ્લિંગ અને આકારાન્ત સ્ત્રીલિંગ શબ્દોની પ્રથમા વિભક્તિનાં રૂપો. તેમજ અસ્મદ્, યુષ્મદ્ અને તદ્ સર્વનામ (ત્રણેય લિંગ)ની પ્રથમા વિભક્તિનાં રૂપો. સાથે નમ્, લિખ્, ભૂ અને અસ્ ધાતુનાં વર્તમાનકાળનાં રૂપોનો વાક્ય પ્રયોગ.
સ્વ-અધ્યયન:		યુનિટ: 4 પ્રતિજ્ઞાયોગન્ધરાયણનો પરિચય
પ્રશ્નપત્રની રૂપરેખા:		પ્રશ્ન: 1. (યુનિટ એકમાંથી)
		(ક) અનુવાદ (બેમાંથી એક શ્લોક) 4
		(ખ) સંદર્ભ સમજૂતી (બેમાંથી એક) 3
		(ગ) ટૂંકનોંધ (બેમાંથી એક) 7

પ્રશ્ન: 2. (યુનિટ બેમાંથી)	
(ક) અનુવાદ (બેમાંથી એક શ્લોક)	4
(ખ) સંદર્ભ સમજૂતી (બેમાંથી એક)	3
(ગ) ટૂંકનોંધ (બેમાંથી એક)	7
પ્રશ્ન: 3. (યુનિટ ત્રણમાંથી)	
(અ) ટૂંકનોંધ (બેમાંથી એક)	4
(બ) વ્યાકરણના પ્રશ્ન	10
પ્રશ્ન: 4. (યુનિટ ચારમાંથી)	
સામાન્ય પ્રશ્ન અથવા ટૂંકનોંધ (બેમાંથી એક)	14
પ્રશ્ન: 5 (યુનિટ એકથી ચારમાંથી)	
(ક) MCQs	7
(ખ) હેતુલક્ષી પ્રશ્નો	7

સંદર્ભ ગ્રંથ:

1. સ્વપ્રવાસવદત્તમ્ – M. R. Kale, MLBD, Delhi
2. સ્વપ્રવાસવદત્તમ્ – જયપાલ વિદ્યાલંકાર, મોતીલાલ બનારસી દાસ, દિલ્લી
3. ભાસનાટકચક્ર- ગંગાસાગર રાય, ચૌખમ્બા સંસ્કૃત સંસ્થાન, વારાણસી
4. ભાસનાટકચક્ર- આચાર્ય બલદેવ ઉપાધ્યાય
5. ભાસ- એક અધ્યયન- આચાર્ય બલદેવ ઉપાધ્યાય
6. મહાકવિ ભાસ- નેમિચન્દ્ર શાસ્ત્રી, મ.પ. હિન્દી ગ્રંથ અકાદમી, મોપાલ
7. Bhasa- A Study- A D Pusalkar
8. બૃહદ્ અનુવાદચન્દ્રિકા ચક્રધર નૌટિયાલ, મોતીલાલ બનારસીદાસ, દિલ્લી
9. રચનાનુવાદ કૌમુદી- કપિલદેવ દ્વિવેદી- વિશ્વવિદ્યાલય પ્રકાશન, વારાણસી
10. સંસ્કૃત વાક્ય સંરચના ડૉ વસંતકુમાર ભટ્ટ, સરસ્વતી પુસ્તક ભંડાર

Core –

102

સંસ્કૃત સાહિત્યનો ઇતિહાસ અને વ્યાકરણ

- યુનિટ: 1 પદ્ય- ભારવિ, ભર્તૃહરિ, જયદેવ, પં. જગન્નાથ
- યુનિટ: 2 નાટ્ય: કાલિદાસ, ભવભૂતિ, શૂદ્રક, હર્ષ
- યુનિટ: 3 ગદ્ય- સુબન્ધુ બાણ ભટ્ટ; વ્યાકરણ: બાલ અને બાલાના જેવાં એટલે કે અકારાન્ત પુલ્લિંગ અને આકારાન્ત સ્ત્રીલિંગ શબ્દોની દ્વિવતીયા વિભક્તિનાં રૂપો; અસ્મદ્, યુષ્મદ્ અને તદ્ સર્વનામની (ત્રણેય લિંગની) દ્વિવતીયા વિભક્તિનાં રૂપો સાથે કૃ (પરસ્મૈપદ) અને દૃષ્ટપશ્ય ધાતુનાં વર્તમાનકાળનાં રૂપોના વાક્ય પ્રયોગ. ઉભયતઃ, સર્વતઃ અવ્યયોનો પ્રયોગ

સ્વ-અધ્યયન:

યુનિટ: 4 કુમારસંભવ સર્ગ ત્રણ (કૃતિલક્ષી પ્રશ્નો)

પ્રશ્નપત્રની રૂપરેખા:

પ્રશ્ન: 1. (યુનિટ એકમાંથી)	
સામાન્ય પ્રશ્ન અથવા ટૂંકનોંધ	14
પ્રશ્ન: 2. (યુનિટ બેમાંથી)	
સામાન્ય પ્રશ્ન અથવા ટૂંકનોંધ	14
પ્રશ્ન: 3. (યુનિટ ત્રણમાંથી)	
(અ) ટૂંકનોંધ (બેમાંથી એક)	4
(બ) વ્યાકરણના પ્રશ્ન	10
પ્રશ્ન: 4. (યુનિટ ચારમાંથી)	

सामान्य प्रश्न अथवा टूंकनोंध	14
प्रश्न: 5 (युनिट अेकथी यारसंथी)	14
(क) MCQs	
(ख) डेतुलक्षी प्रश्न	

- संदर्भ ग्रंथः
1. **Sanskrit Drama** – A B Keith, Oxford Uni. Press, London,
 2. **Six Sanskrit Plays-** Henry W Wells, Asia Publishing House, Bombay
 3. **A History of Sanskrit Literature** (Classical Period)- S N Dasgupta, Univ. of Calcutta, 1977
 4. **History of Classical Sanskrit Literature-** M Krishna-machariar, MLBD, Delhi
 5. A New History of Sanskrit Literature- Krishna Chaitanya, Asia Publishing House, Bombay
 6. संस्कृत साहित्य का इतिहास- बलदेव उपाध्याय, शारदानिकेतन, वाराणसी
 7. संस्कृत साहित्य का प्रामाणिक इतिहास, कृष्णदास अकादमी, वाराणसी
 8. संस्कृत कवि दर्शन- भोलाशंकर व्यास, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी
 9. महाकवि कालिदास- रमाशंकर तिवारी
 10. बृहद् अनुवादचन्द्रिक चक्रधर नौटियाल, मोतीलाल बनारसीदास, दिल्ली
 11. रचनानुवाद कौमुदी- कपिलदेव द्विवेदी- विश्वविद्यालय प्रकाशन, वाराणसी
 12. संस्कृत वाक्य संस्थान- डॉ वसंतकुमार भट्ट, सरस्वती पुस्तक भंडार

EC-I-

101

स्वप्रवासवदत्तम् –महाकवि भास अने व्याकरण

युनिट: 1 स्वप्रवासवदत्तम् (अंक 1, 2, 3)

युनिट: 2 स्वप्रवासवदत्तम् (अंक 4, 5, 6)

युनिट: 3 कृति अने कर्तालक्षी प्रश्नो प्रश्नो अने व्याकरणः (बाल अने बालाना जेवां अटवे के अकारान्त पुल्लिङ्ग अने आकारान्त स्त्रीलिङ्ग शब्दोनी प्रथमा विभक्तिनां इपो. तेमज् अस्मद्, युष्मद् अने तद् सर्वनाम (त्राण्येय लिङ्ग)नी प्रथमा विभक्तिनां इपो. साथे नम्, लिख्, भू अने अस् धातुनां वर्तमानकाणनां इपोनो वाक्य प्रयोग.

स्व-अध्ययनः युनिट: 4 प्रतिज्ञायौगन्धराणुनो परिचय

प्रश्नपत्रनी इपरभा:

प्रश्न: 1. (युनिट अेकसंथी)	
(क) अनुवाद (अेसंथी अेक श्लोक)	4
(ख) संदर्भ समजूती (अेसंथी अेक)	3
(ग) टूंकनोंध (अेसंथी अेक)	7
प्रश्न: 2. (युनिट अेसंथी)	
(क) अनुवाद (अेसंथी अेक श्लोक)	4
(ख) संदर्भ समजूती (अेसंथी अेक)	3
(ग) टूंकनोंध (अेसंथी अेक)	7
प्रश्न: 3. (युनिट त्रणसंथी)	
(अ) टूंकनोंध (अेसंथी अेक)	4
(ब) व्याकरण-विषयक प्रश्न	10

प्रश्न: 4. (युनिट चारमांथी)	
सामान्य प्रश्न अथवा टूंकनोंध (भेमांथी अेक)	14
प्रश्न: 5 (युनिट अेकथी चारमांथी)	
(क) MCQs	7
(ख) डेतुलक्षी प्रश्नो	7

संदर्भ ग्रंथ:

1. स्वप्रवासवदत्तम् – M. R. Kale, MLBD, Delhi
2. स्वप्रवासवदत्तम् – जयपाल विद्यालंकार, मोतीलाल बनारसी दास, दिल्ली
3. भासनाटकचक्र- गंगासागर राय, चौखम्बा संस्कृत संस्थान, वाराणसी
4. भासनाटकचक्र- आचार्य बलदेव उपाध्याय
5. भास- एक अध्ययन- आचार्य बलदेव उपाध्याय
6. महाकवि भास- नेमिचन्द्र शास्त्री, म.प. हिन्दी ग्रंथ अकादमी, भोपाल
7. Bhasa- A Study- A D Pusalkar
8. बृहद् अनुवादचन्द्रिक चक्रधर नौटियाल, मोतीलाल बनारसीदास, दिल्ली
9. रचनानुवाद कौमुदी- कपिलदेव द्विवेदी- विश्वविद्यालय प्रकाशन, वाराणसी
10. संस्कृत वाक्य संरचना डॉ वसंतकुमार भट्ट, सरस्वती पुस्तक भंडार

अथवा

शिवराजविजयम् (प्रथम निश्वास) अने व्याकरण

- युनीट: 1. विष्णोर्मायया थी शङ् करीने अनन्यादृशमेव संपन्नमस्ति सुधी,
युनीट: 2 इदमाकर्ण्य किञ्चिद् थी शङ् करीने इति कथयित्वा विरराम सुधी
युनीट: 3 तदाकर्ण्य विविधभावथी शङ् करीने स्वकुटीरं प्रविवेश सुधी (अर्डी
अनुवाद अपेक्षित नथी) अने व्याकरण (वाल अने बालाना जेवां अेटवे डे
अकारान्त पुल्लिङ्ग अने आकारान्त स्त्रीलिङ्ग शब्दोनी प्रथमा विभक्तिनां
इपो. तेमज् अस्मद्, युष्मद् अने तद् सर्वनाम (त्रलुय लिङ्ग)नी प्रथमा
विभक्तिनां इपो. साथे तम्, पठ् अने लिख् धातुनां वर्तमानकाणनां इपोनो
वाक्य प्रयोग.

स्व-अध्ययन:

युनीट: 4 शिवराज विजयना कृतिलक्षी प्रश्नो, कर्ता परिचय ँत्यादि

प्रश्नपत्रनी इपरेभा:

प्रश्न: 1 (युनिट अेकमांथी)	
(क) अनुवाद (भेमांथी अेक गद्यभंड)	4
(ख) संदर्भ समजूती (भेमांथी अेक)	3
(ग) टूंकनोंध (भेमांथी अेक)	7
प्रश्न: 2 (युनिट भेमांथी)	
(क) अनुवाद (भेमांथी अेक गद्यभंड)	4
(ख) संदर्भ समजूती (भेमांथी अेक)	3
(ग) टूंकनोंध (भेमांथी अेक)	7
प्रश्न: 3 (युनिट त्रलुमांथी)	
(अ) टूंकनोंध (भेमांथी अेक)	4
(ब) व्याकरण-विषयक प्रश्न	10
प्रश्न: 4 (युनिट चारमांथी)	
(अ) सामान्य प्रश्न थवा टूंकनोंध	14

	પ્રશ્ન: 5 (યુનિટ એકથી ચારમાંથી)	
	(ક) MCQs	7
	(ખ) હેતુલક્ષી પ્રશ્નો	
સંદર્ભ ગ્રંથ:	1. શિવરાજવિજય:- પં. અમ્બિકા દત્ત વ્યાસ, સંસ્કૃત હિન્દી ટીકા સહિતમ્, ચૌખમ્બા	
	2. શિવરાજવિજય:- દીપિકા, પં. વેદવ્યાસ શુક્લ, પ્રથમ વિરામઃ, ચૌખમ્બા	
EC-I-	102 સંસ્કૃત સાહિત્યનો ઇતિહાસ અને વ્યાકરણ	
	યુનિટ: 1 પદ્ય- ભારવિ, ભર્તૃહરિ, જયદેવ, પં. જગન્નાથ	
	યુનિટ: 2 નાટ્યઃ કાલિદાસ, ભવભૂતિ, શૂદ્રક, હર્ષ	
	યુનિટ: 3 ગદ્ય- સુબન્ધુ, બાણ ભટ્ટ; વ્યાકરણ: બાલ અને બાલાના જેવાં એટલે કે અકારાન્ત પુલ્લિંગ અને આકારાન્ત સ્ત્રીલિંગ શબ્દોની દ્વિતીયા વિભક્તિનાં રૂપો; અસ્મદ્, યુષ્મદ્ અને તદ્ સર્વનામની (ત્રણેય લિંગની) દ્વિતીયા વિભક્તિનાં રૂપો સાથે કૃ (પરસ્મૈપદ) અને દૃશ્-પશ્ય્ ધાતુનાં વર્તમાનકાળનાં રૂપોના વાક્ય પ્રયોગ. ઉખયતઃ, સર્વતઃ અવ્યયોનો પ્રયોગ	
સ્વ-અધ્યયન:	યુનિટ: 4 કુમારસંભવ સર્ગ ત્રણ (કૃતિલક્ષી પ્રશ્નો)	
પ્રશ્નપત્રની રૂપરેખા:	પ્રશ્ન: 1. (યુનિટ એકમાંથી)	
	સામાન્ય પ્રશ્ન અથવા ટૂંકનોંધ	14
	પ્રશ્ન: 2. (યુનિટ બેમાંથી)	
	સામાન્ય પ્રશ્ન અથવા ટૂંકનોંધ	14
	પ્રશ્ન: 3. (યુનિટ ત્રણમાંથી)	14
	(અ) ટૂંકનોંધ (બેમાંથી એક)	4
	(બ) વ્યાકરણ-વિષયક પ્રશ્ન	10
	પ્રશ્ન: 4. (યુનિટ ચારમાંથી)	
	સામાન્ય પ્રશ્ન અથવા ટૂંકનોંધ	14
	પ્રશ્ન: 5 (યુનિટ એકથી ચારમાંથી)	
	(ક) MCQs	7
	(ખ) હેતુલક્ષી પ્રશ્ન	7
સંદર્ભ ગ્રંથ:	1. Sanskrit Drama – A B Keith, Oxford Uni. Press, London,	
	2. Six Sanskrit Plays- Henry W Wells, Asia Publishing House, Bombay	
	3. A History of Sanskrit Literature (Classical Period)- S N Dasgupta, Univ. of Calcutta, 1977	
	4. History of Classical Sanskrit Literature- M Krishna-machariar, MLBD, Delhi	
	5. A New History of Sanskrit Literature- Krishna Chaitanya, Asia Publishing House, Bombay	
	6. સંસ્કૃત સાહિત્ય કા ઇતિહાસ- બલદેવ ઉપાધ્યાય, શારદાનિકેતન, વારાણસી	
	7. સંસ્કૃત સાહિત્ય કા પ્રામાણિક ઇતિહાસ, કૃષ્ણદાસ અકાદમી, વારાણસી	
	8. સંસ્કૃત કવિ દર્શન- ભોલાશંકર વ્યાસ, ચૌખમ્બા વિદ્યાભવન, વારાણસી	
	9. મહાકવિ કાલિદાસ- રમાશંકર તિવારી	

		અથવા	
EC-I	102	અવધૂતોપાખ્યાનમ્ (શ્રીમદ્ભાગવત-પુરાણાન્તર્ગતમ્) અને વ્યાકરણ	
		યુનિટ: 1 ભાગવત પુરાણ, સ્કન્ધ 11 અ. 7, શ્લોક 26થી અધ્યાયની સમાપ્તિ સુધી	
		યુનિટ: 2 ભાગવત પુરાણ, સ્કન્ધ 11, અ. 8	
		યુનિટ: 3 ભાગવતપુરાણ, સ્કન્ધ 11, અ. 9 (અનુવાદની અપેક્ષા નથી) અને વ્યાકરણ: બાલ અને બાલા જેવાં એટલે કે અકારાન્ત પુલ્લિંગ, આકારાન્ત સ્ત્રીલિંગ શબ્દો, અસ્મદ્, યુષ્મદ્ અને તદ્ (ત્રણેય લિંગ) સર્વનામની બીજી વિભક્તિનાં રૂપો સાથે કૃ, ગમ્ (ગચ્છ), પૂજ અને દૃશ્ (પશ્ય) ધાતુનાં રૂપોનો વાક્યપ્રયોગ; ઉભયત: અને સર્વત: અવ્યયોનો પરિચય	
	સ્વ-અધ્યયન:	યુનિટ: 4 પુરાણ સાહિત્યનો વિષય વસ્તુની દૃષ્ટિએ પરિચય, પુરાણનાં પાંચ લક્ષણ	
	પ્રશ્નપત્રની રૂપરેખા:	પ્રશ્ન: 1 (યુનિટ એકમાંથી)	
		(ક) અનુવાદ (બેમાંથી એક)	4
		(ખ) સામાન્ય પ્રશ્ન અથવા ટૂંકનોંધ	10
		પ્રશ્ન: 2 (યુનિટ બેમાંથી)	
		(ક) અનુવાદ (બેમાંથી એક)	4
		(ખ) સામાન્ય પ્રશ્ન અથવા ટૂંકનોંધ	10
		પ્રશ્ન: 3 (યુનિટ ત્રણમાંથી)	
		(ક) ટૂંકનોંધ: (બેમાંથી એક)	4
		(ખ) વ્યાકરણ-વિષયક પ્રશ્ન	10
		પ્રશ્ન: 4 (યુનિટ ચારમાંથી)	
		સામાન્ય પ્રશ્ન અથવા ટૂંકનોંધ	14
		પ્રશ્ન: 5 (યુનિટ એકથી ચારમાંથી)	
		(ક) MCQs	
		(ખ) હેતુલક્ષી પ્રશ્નો	
EC-II-	101	હિતોપદેશમ્ (મિત્રલાભ-નિયત કથાઓ)- નારાયણ ભટ્ટ (ચૌખંબા પ્રકા. વારાણસી)	
		યુનિટ: 1 વાઘ અને લોભી મુસાફરની કથા- સર્વથા અવિચારિતં કર્મ ન કર્તવ્યમ્ સુધી; હરણ અને શિયાળની કથા; જરદૂગવ અને દીરઘકર્ણની કથા- અતોઝહં બ્રવીમિ અજ્ઞાતકુલશીલસ્ય ઇત્યાદિ સુધી	
		યુનિટ: 2 ચંદનદાસ વણિકની કથા-અતોઝહં બ્રવીમિ અકસ્માદ્યુથપતિં વૃદ્ધં ઇત્યાદિ સુધી; સંચયશીલ શિયાળની કથા- કર્તવ્ય: સઙ્ગયો નિત્યં ઇત્યાદિ સુધી; કપૂરતિલક હાથીની કથા-ઉપાયેન હિ ચચ્છક્યં ઇત્યાદિ સુધી	
		યુનિટ: 3 પ્રાણીકથાઓનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ, પ્રાણીકથાઓનું સ્વરૂપ, પ્રાણીકથાઓનું જીવનલક્ષી મહત્ત્વ, હિતોપદેશના કર્તા, હિતોપદેશ: ગ્રંથ પરિચય	
	સ્વ-અધ્યયન:	યુનિટ: 4 પંચતંત્રનો પરિચય, પંચતંત્રની વસ્તુ સંકલના, પંચતંત્રના કર્તાનો પરિચય, પંચતંત્રની શૈલી, પંચતંત્રમાંથી પ્રાપ્ત બોધ	
	પ્રશ્નપત્રની રૂપરેખા:	પ્રશ્ન: 1 (યુનિટ એકમાંથી)	
		(ક) અનુવાદ (બેમાંથી એક)	4

	(ખ) સંદર્ભ સમજૂતી (બેમાંથી એક)	3
	(ગ) ટૂંકનોંધ (બેમાંથી એક)	7
પ્રશ્ન: 2	(યુનિટ બેમાંથી)	
	(ક) અનુવાદ (બેમાંથી એક)	4
	(ખ) સંદર્ભ સમજૂતી (બેમાંથી એક)	3
	(ગ) ટૂંકનોંધ (બેમાંથી એક)	7
પ્રશ્ન: 3	(યુનિટ ત્રણમાંથી)	
	સામાન્ય પ્રશ્ન અથવા ટૂંકનોંધ (ચારમાંથી બે)	14
પ્રશ્ન: 4	(યુનિટ ચારમાંથી)	
	સામાન્ય પ્રશ્ન અથવા ટૂંકનોંધ (ચારમાંથી બે)	14
પ્રશ્ન: 5	(યુનિટ એકથી ચારમાંથી)	
	(ક) MCQs	7
	(ખ) હેતુલક્ષી પ્રશ્નો	7

સંદર્ભ ગ્રંથ:

1. **હિતોપદેશ:**, કાશીનાથ પાંડુરંગ પરબ, નિર્ણયસાગર પ્રેસ, મુંબઈ
2. **હિતોપદેશ-** ગંગાવિષ્ણુ શ્રીકૃષ્ણદાસ, લક્ષ્મી વેંકટેશ્વર પ્રેસ, મુંબઈ
3. **હિતોપદેશ-પં.** શ્યામચરણ પાંડેય, પંડિત પુસ્તકાલય, કાશી
4. **હિતોપદેશ- પં.** જીવાનંદ વિદ્યાસાગર, સરસ્વતી પ્રેસ, કલકત્તા
5. **Ancient Indian Literature-** Maurice Winternitz, MLBD, Delhi (હિન્દી અનુવાદ)
6. **નીતિશાસ્ત્ર કી રૂપરેખા-** અશોક કુમાર વર્મા, MLBD, દિલ્લી,
7. **પંચતંત્ર-** M.R.Kale, Motilal Banrasidass, Delhi
8. **પંચતંત્ર- સંપા.** અનુવાદક ભોગીલાલ સડિસરા, ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ

Foundation Course: 101

આદિ મહાકાવ્ય રામાયણ

યુનિટ: 1.	વાલ્મીકિ રામાયણ (કૃતિ) અને કર્તાનો પરિચય	
યુનિટ: 2.	રામાયણ પ્રતિબિંબિત કુટુંબ-જીવન, રામાયણની સમાજ-જીવન ઉપર અસર	
યુનિટ: 3.	રામાયણનાં આદર્શ પાત્રો: રામ, સીતા, હનુમાન, લક્ષ્મણ,	
સ્વ-અધ્યયન:	યુનિટ: 4. અન્ય ભાષાઓમાં રામકથા (દાત. કમ્બ, અધ્યાત્મ રામાયણ, રામચરિતમાનસ (તુલસી)	

પ્રશ્નપત્રની રૂપરેખા:

પ્રશ્ન: 1	(યુનિટ એકમાંથી)	
	સામાન્ય પ્રશ્ન અથવા ટૂંકનોંધ	20
પ્રશ્ન: 2	(યુનિટ બેમાંથી)	
	સામાન્ય પ્રશ્ન ટૂંકનોંધ	20
પ્રશ્ન: 3	(યુનિટ ત્રણમાંથી)	
	સામાન્ય પ્રશ્ન અથવા ટૂંકનોંધ	20
પ્રશ્ન: 4	(યુનિટ ચારમાંથી)	
	સામાન્ય પ્રશ્ન અથવા ટૂંકનોંધ	20
પ્રશ્ન: 5	(યુનિટ એકથી ચારમાંથી)	
	(ક) MCQs	10
	(ખ) હેતુલક્ષી પ્રશ્નો	10

સંદર્ભ ગ્રંથ:

1. રામાયણ, મહાભારત અને ભાગવતનો લેખકો, સંપા. વી. રાઘવન, માહિતી અને પ્રસારણ મંત્રાલય, ભારત સરકાર
2. રામાયણનાં કેટલાંક આદર્શ પાત્રો જયદયાલ ગોયન્કા, ગીતા પ્રેસ ગોરખપુર
2. રામકથા: ઉત્પત્તિ ઓર વિકાસ- ફાદર કામિલ બુલ્કે
3. The Ramayana Tradition in Asia, Sahitya Academi, Delhi
4. Lectures on The Ramayana- V S Srinivas Shastri, Madras

Semester: II

Comp. Sanskrit	111	कर्णभारम्- मलाकवि भास विरचितम् युनीट: 1 भार श्लोक सुधी युनीट: 2. श्लोक भार पछीथी कृतिना अंत सुधी युनीट: 3 भासनां अेकांकी इपकोनो परियय स्व-अध्ययन: युनीट: 4 भास-समस्या, भासनां इपकोनी विशेषता, भास-नाट्यकार तरिके, भासनां इपकोनी रंयमंचीय योग्यता प्रश्नपत्रनी इपरेभा: प्रश्न: 1 (युनिट अेकमांथी) (क) अनुवाद (अेमांथी अेक) 4 (ख) संदर्भ समजूती 3 (ग) सामान्य प्रश्न अथवा टूंकनोध 7 प्रश्न: 2 (युनिट अेमांथी) (क) अनुवाद (अेमांथी अेक) 4 (ख) संदर्भ समजूती (अेमांथी अेक) 3 (ग) सामान्य प्रश्न अथवा टूंकनोध 7 प्रश्न: 3 (युनिट त्रणमांथी) सामान्य प्रश्न अथवा टूंकनोध 14 प्रश्न: 4 (युनिट चारमांथी) सामान्य प्रश्न अथवा टूंकनोध 14 प्रश्न: 5 (युनिट अेकथी चारमांथी) (क) MCQs 7 (ख) उेतुवक्षी प्रश्नो 7 संदर्भ ग्रंथ: 1. भासनाटक चक्र- आचार्य बलदेव उपाध्याय 2. भासनाटकचक्र- गंगासागर राय, चौखम्बा संस्कृत संस्थान, वाराणसी 3. भास: एक अध्ययन- बलदेव उपाध्याय 4. Karnabharam, a Sanskrit one act play attributed to Basa, Critically edited, with intro., Notes translation and an essay on Mahabharata Plays_ A critical study- C R Devdhar, Poona oriental Book Agency (1957) 5. Bhasa- V. Venkatachalam, Sahitya Academy, Delhi 6. Bhasa's plays- A Critical study (reprint ed.) Bharatiya Vidya Prakashana- T. Ganapati Shastri (1985)
Core -	111	सुन्दरकाण्डः (वाल्मीकि विरचितः) -(सर्गः 10, 13, 14, 18, 19, 20, 26, 30) युनीट: 1. सर्ग 10, 13, 18- अनुवाद समजूती साथे, सर्गमां आवता प्रश्नो युनीट: 2. सर्ग 19, 20, 26 अने 30- अनुवाद समजूती साथे, सर्गमां आवता प्रश्नो युनिट: 3 रामायणमां प्रकृति निरूपण, वाल्मीकिनी उपमाओ, रामकथानी अैतिहासिकता, सुंदरकांडनां सूचित पात्रो; व्याकरण अकारान्त-आकारान्त शब्दो तेमज्ज अस्मद्, युष्मद्, तद् सर्वनामनी तृतीया विभक्तिनां इपो साथे

		ગમ્-ગચ્છ અને દા-યચ્છ ધાતુનાં રૂપોનો વાક્યપ્રયોગ	
સ્વ-અધ્યયન:	યુનીટ: 4.	રામાયણ કથા-પરિચય (સાતેય કાંડ), ક્રૌંચ-વધ પ્રસંગ, આદિકવિ વાલ્મીકિ, રામાયણનાં મુખ્ય પાત્રો: રામ, લક્ષ્મણ, સીતા, રાવણ.	
પ્રશ્નપત્રની રૂપરેખા:	પ્રશ્ન: 1	(યુનિટ એકમાંથી)	
		(ક) અનુવાદ (બેમાંથી એક)	4
		(ખ) સંદર્ભ સમજૂતી (બેમાંથી એક)	3
		(ગ) સામાન્ય પ્રશ્ન અથવા ટૂંકનોંધ	7
	પ્રશ્ન: 2	(યુનિટ બેમાંથી)	
		(ક) અનુવાદ (બેમાંથી એક)	4
		(ખ) સંદર્ભ સમજૂતી (બેમાંથી એક)	3
		(ગ) સામાન્ય પ્રશ્ન અથવા ટૂંકનોંધ	7
	પ્રશ્ન: 3	(યુનિટ ત્રણમાંથી)	
		(ક) સામાન્ય પ્રશ્ન અથવા ટૂંકનોંધ (બેમાંથી એક)	4
		(ખ) વ્યાકરણ વિષયક પ્રશ્ન	10
	પ્રશ્ન: 4	(યુનિટ ચારમાંથી)	
		સામાન્ય પ્રશ્ન અથવા ટૂંકનોંધ	14
	પ્રશ્ન: 5	(યુનિટ એકથી ચારમાંથી)	
		(ક) MCQs	7
		(ખ) હેતુલક્ષી પ્રશ્નો	7

સંદર્ભ ગ્રંથ:

1. રામાયણ (સમીક્ષિત આવૃત્તિ) પૂના સંસ્કરણ
2. રામકથા: ઉત્પત્તિ ઓર વિકાસ- ફાદર કામિલ બુલ્કે
3. **The Riddle of the Ramayana-** C V Vaidya
4. **Righteous Rama-**Brockington
5. The Ramayana Tradition in Asia, Sahitya Academy, Delhi
6. Lectures on the Ramayana- V S Srinivas Shastri, Madras

Core –

112

રઘુવંશમ્ (સર્ગ: 2)- મહાકવિ કાલિદાસ અને વ્યાકરણ

યુનીટ: 1. શ્લોક 1થી 30 અનુવાદ –સંદર્ભ

યુનીટ: 2. શ્લોક 31થી અંત સુધી

યુનીટ: 3. મહાકાવ્યનાં લક્ષણો, કાલિદાસની શૈલી, કાલિદાસનું જીવન; વ્યાકરણ: બાલ અને બાલા જેવાં એટલે કે અકારાન્ત પુલ્લિંગ, આકારાન્ત સ્ત્રીલિંગ શબ્દો; અસ્મદ્, યુષ્મદ્ અને તદ્ (ત્રણેય લિંગ)નાં સર્વનામની ચતુર્થા વિભક્તિનાં રૂપો સાથે, કૃપ્, સ્પૃહ્, અને દા (ચચ્છ) ધાતુનાં વર્તમાન કાળનાં રૂપોનો વાક્યપ્રયોગ; નમઃ, સ્વસ્તિ અવ્યયોનો પ્રયોગ

સ્વ-અધ્યયન:

યુનિટ: 4 રઘુવંશ (પ્રથમ સર્ગ)ના પ્રસંગો (અનુવાદ અપેક્ષિત નથી)

પ્રશ્નપત્રની રૂપરેખા:

પ્રશ્ન: 1 (યુનિટ એકમાંથી)

(ક) અનુવાદ (બેમાંથી એક) 4

(ખ) સંદર્ભ સમજૂતી (બેમાંથી એક) 3

(ગ) સામાન્ય પ્રશ્ન અથવા ટૂંકનોંધ 7

પ્રશ્ન: 2 (યુનિટ બેમાંથી)

(ક) અનુવાદ (બેમાંથી એક) 4

	(ખ) સંદર્ભ સમજૂતી (બેમાંથી એક)	3
	(ગ) સામાન્ય પ્રશ્ન અથવા ટૂંકનોંધ	7
પ્રશ્ન: 3	(યુનિટ ત્રણમાંથી)	
	(ક) સામાન્ય પ્રશ્ન અથવા ટૂંકનોંધ (બેમાંથી એક)	4
	(ખ) વ્યાકરણ વિષયક પ્રશ્ન	10
પ્રશ્ન: 4	(યુનિટ ચારમાંથી)	
	સામાન્ય પ્રશ્ન અથવા ટૂંકનોંધ	14
પ્રશ્ન: 5	(યુનિટ એકથી ચારમાંથી)	
	(ક) MCQs	7
	(ખ) હેતુલક્ષી પ્રશ્નો	7
સંદર્ભ ગ્રંથ:	1. રઘુવંશમ્ (મલ્લિનાથ કૃત સંસ્કૃત ટીકા સહિતમ્)- કૃષ્ણમણિ ત્રિપાઠી, ચૌખમ્બા સુરભારતી પ્રકાશન, વારાણસી	
	2. Raghuvamsha - M.R.Kale (Ed.) MLBD, Delhi	
	3. રઘુવંશમ્ C R Devdhar (ed.), MLBD, Delhi	
EC-I-	111 સુન્દરકાણ્ડ: (વાલ્મીકી -વિરચિત:)-નિયત સર્ગ: 10, 13, 14, 18, 19, 20, 26, 30	
	યુનિટ: 1. સર્ગ 10, 13, 18- અનુવાદ સમજૂતી સાથે, સર્ગમાં આવતા પ્રશ્નો	
	યુનિટ: 2. સર્ગ 19, 20, 26 અને 30- અનુવાદ સમજૂતી સાથે, સર્ગમાં આવતા પ્રશ્નો	
	યુનિટ: 3. રામાયણમાં પ્રકૃતિ નિરૂપણ, રામકથાની ઐતિહાસિકતા, વાલ્મીકિની ઉપમાઓ, સુંદરકાંડનાં સૂચિત પાત્રો; વ્યાકરણ અકારાન્ત-આકારાન્ત શબ્દો તેમજ અસ્મદ્, યુષ્મદ્, તદ્ સર્વનામની તૃતીયા વિભક્તિનાં રૂપો સાથે પૂજ્, અને ગમ્ (ગચ્છ્) ધાતુના વર્તમાન કાળનાં રૂપો, સહ અવ્યયનો પ્રયોગ	
સ્વ-અધ્યયન:	યુનિટ: 4. રામાયણ કથા-પરિચય (સાતેય કાંડ), ક્રૌંચ-વધ પ્રસંગ, વાલ્મીકિ પરિચય, રામાયણનાં મુખ્ય પાત્રો: રામ, લક્ષ્મણ, સીતા, રાવણ	
પ્રશ્નપત્રની રૂપરેખા:	પ્રશ્ન: 1 (યુનિટ એકમાંથી)	
	(ક) અનુવાદ (બેમાંથી એક)	4
	(ખ) સામાન્ય પ્રશ્ન અથવા ટૂંકનોંધ	10
	પ્રશ્ન: 2 (યુનિટ બેમાંથી)	
	(ક) અનુવાદ (બેમાંથી એક)	4
	(ખ) સામાન્ય પ્રશ્ન અથવા ટૂંકનોંધ	10
	પ્રશ્ન: 3 (યુનિટ ત્રણમાંથી)	
	(ક) સામાન્ય પ્રશ્ન અથવા ટૂંકનોંધ	4
	(ખ) વ્યાકરણ વિષયક પ્રશ્ન	10
	પ્રશ્ન: 4 (યુનિટ ચારમાંથી)	
	સામાન્ય પ્રશ્ન અથવા ટૂંકનોંધ	14
	પ્રશ્ન: 5 (યુનિટ એકથી ચારમાંથી)	
	(ક) MCQs	7
	(ખ) હેતુલક્ષી પ્રશ્નો	7
સંદર્ભ ગ્રંથ:	1. રામાયણ (સમીક્ષિત આવૃત્તિ) પૂના સંસ્કરણ	

2. रामकथा: उत्पत्ति और विकास- फादर कामिल बुल्के
3. **The Riddle of the Ramayana-** C V Vaidya
4. **Righteous Rama-**Brockington
5. The Ramayana Tradition in Asia, Sahitya Academy, Delhi
6. Lectures on the Ramayana- V S Srinivas Shastri, Madras

अथवा

बुद्धचरितम् (सर्ग- 3)- मल्लिकवि अश्वघोष अने व्याकरण

युनीट: 1. श्लोक 1थी 30 सुधी

युनीट: 2. श्लोक 31थी सर्गना अंत सुधी

युनीट: 3. अश्वघोषनी कृतिओ, अश्वघोषनी शैली; व्याकरण: बाल अने बाला ळेवां
अटले के अकारान्त पुल्लिङ्ग, आकारान्त स्त्रीलिङ्ग शब्दो, तेमळ (अस्मद्,
युष्मद्, तद् (त्राण्ये लिङ्ग)नां इपो सातेय विभक्तिनां इपो साथे पूज्, अने
गम् (गच्छ्) धातुनां वर्तमान काणनां इपो, सह अव्ययनो प्रयोग

स्व-अध्ययन:

युनीट: 4. संस्कृत काव्य साहित्यनो उद्दय अने स्रोत

प्रश्नपत्रनी इपरेभा:

प्रश्न: 1 (युनिट अेकमांथी)

(क) अनुवाद (अेमांथी अेक) 4

(ख) संदर्भ समजूती (अेमांथी अेक) 3

(ग) सामान्य प्रश्न अथवा टूंकनोँध 7

प्रश्न: 2 (युनिट अेमांथी)

(क) अनुवाद (अेमांथी अेक) 4

(ख) संदर्भ समजूती (अेमांथी अेक) 3

(ग) सामान्य प्रश्न अथवा टूंकनोँध 7

प्रश्न: 3 (युनिट त्राणमांथी)

(क) सामान्य प्रश्न अथवा टूंकनोँध 4

(ख) व्याकरण विषयक प्रश्न 10

प्रश्न: 4 (युनिट चारमांथी)

सामान्य प्रश्न अथवा टूंकनोँध 14

प्रश्न: 5 (युनिट अेकथी चारमांथी)

(क) MCQs 7

(ख) उेतुवक्षी प्रश्नो 7

संदर्भ ग्रंथ:

1. बुद्धचरितम्- (प्रथमो भागः)-हिन्दी अनुवाद सहित- महन्त श्री रामचन्द्रदास शास्त्री, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी
2. अश्वघोषप्रणीत बुद्धचरितः एक अध्ययन- संजयकुमार तिवारी, ईस्टर्न बुक लिंकर्स, दिल्ली (2002)
3. अश्वघोष की कृतियाँ का दार्शनिक अध्ययन- संजयकुमार तिवारी, ईस्टर्न बुक लिंकर्स, दिल्ली (2006)

EC-I-

112

रघुवंशम् (सर्गः 2)- मल्लिकवि काविद्यास विरचितम्

युनीट: 1. श्लोक 1थी 30 अनुवाद –संदर्भ

યુનીટ: 2. શ્લોક 31થી અંત સુધી

યુનીટ: 3. મહાકાવ્યનાં લક્ષણો, કાલિદાસની શૈલી, કાલિદાસનું જીવન; વ્યાકરણ: બાલ અને બાલા જેવાં એટલે કે અકારાન્ત પુલ્લિંગ, આકારાન્ત સ્ત્રીલિંગ શબ્દો, તેમજ અસ્મદ્, યુષ્મદ્ અને તદ્ (ત્રણેય લિંગ) સર્વનામની ચતુર્થા વિભક્તિનાં રૂપો સાથે કુપ્, સ્પૃહ અને દા-ચચ્ચ ધાતુનાં વ.કા.નાં રૂપોનો વાક્યપ્રયોગ; નમઃ, સ્વસ્તિ અવ્યયોનો પ્રયોગ.

સ્વ-અધ્યયન:

યુનિટ: 4 રઘુવંશ (પ્રથમ સર્ગ)ના પ્રસંગો (અનુવાદ અપેક્ષિત નથી)

પ્રશ્નપત્રની રૂપરેખા:

પ્રશ્ન: 1 (યુનિટ એકમાંથી)

(ક) અનુવાદ (બેમાંથી એક)	7
(ખ) સંદર્ભ સમજૂતી (બેમાંથી એક)	3
(ગ) સામાન્ય પ્રશ્ન અથવા ટૂંકનોંધ	7

પ્રશ્ન: 2 (યુનિટ બેમાંથી)

(ક) અનુવાદ (બેમાંથી એક)	4
(ખ) સંદર્ભ સમજૂતી (બેમાંથી એક)	3
(ગ) સામાન્ય પ્રશ્ન અથવા ટૂંકનોંધ	7

પ્રશ્ન: 3 (યુનિટ ત્રણમાંથી)

(ક) સામાન્ય પ્રશ્ન અથવા ટૂંકનોંધ	4
(ખ) વ્યાકરણ વિષયક પ્રશ્ન	10

પ્રશ્ન: 4 (યુનિટ ચારમાંથી)

સામાન્ય પ્રશ્ન અથવા ટૂંકનોંધ	14
------------------------------	----

પ્રશ્ન: 5 (યુનિટ એકથી ચારમાંથી)

(ક) MCQs	7
(ખ) હેતુલક્ષી પ્રશ્નો	7

સંદર્ભ ગ્રંથ:

1. રઘુવંશમ્ (મલ્લિનાથ કૃત સંજ્ઞિવની ટીકા સહિતમ્)- કૃષ્ણમણિ ત્રિપાઠી, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी
2. Raghuvamsha - M.R.Kale (Ed.) MLBD, Delhi
3. રઘુવંશમ્ C R Devdhar (ed.), MLBD, Delhi

અથવા

ભારત-પારિજાતમ્ (સર્ગ 12 થી 14)- ભગવદ્વાચાર્ય વિરચિતમ્

યુનીટ: 1. 2થી 14 સર્ગ- મૂળ કૃતિ અનુવાદ, સંદર્ભ, ટૂંકનોંધ

યુનીટ: 2. ભગવદ્વાચાર્યનું જીવન

યુનીટ: 3. ભારતપારિજાતમ્- શૈલી, કૃતિની વિશેષતાઓ-દોષો; વ્યાકરણ: બાલ અને બાલા જેવાં એટલે કે અકારાન્ત પુલ્લિંગ, આકારાન્ત સ્ત્રીલિંગ શબ્દો, તેમજ અસ્મદ્, યુષ્મદ્ અને તદ્ (ત્રણેય લિંગ) સર્વનામની ચતુર્થા વિભક્તિનાં રૂપો સાથે કુપ્, સ્પૃહ અને દા-ચચ્ચ ધાતુનાં વ.કા.નાં રૂપોનો વાક્યપ્રયોગ; નમઃ, સ્વસ્તિ અવ્યયોનો પ્રયોગ.

સ્વ-અધ્યયન:

યુનીટ: 4. ભારત-પારિજાતમ્ મહાકાવ્યના સર્ગોનો સંક્ષિપ્ત પરિચય, ભારતપારિજાતમ્-મહાકાવ્ય તરીકે

પ્રશ્નપત્રની રૂપરેખા:	પ્રશ્ન: 1 (યુનિટ એકમાંથી)	
	(ક) અનુવાદ (બેમાંથી એક)	4
	(ખ) સંદર્ભ સમજૂતી (બેમાંથી એક)	3
	(ગ) સામાન્ય પ્રશ્ન અથવા ટૂંકનોંધ (બેમાંથી એક)	7
	પ્રશ્ન: 2 (યુનિટ બેમાંથી)	
	(ક) અનુવાદ (બેમાંથી એક)	4
	(ખ) સંદર્ભ સમજૂતી (બેમાંથી એક)	3
	(ગ) સામાન્ય પ્રશ્ન અથવા ટૂંકનોંધ (બેમાંથી એક)	7
	પ્રશ્ન: 3 (યુનિટ ત્રણમાંથી)	
	(ક) ટૂંકનોંધ (બેમાંથી એક)	4
	(ખ) વ્યાકરણ વિષયક પ્રશ્ન	10
	પ્રશ્ન: 4 (યુનિટ ચારમાંથી)	
	સામાન્ય પ્રશ્ન અથવા ટૂંકનોંધ	14
	પ્રશ્ન: 5 (યુનિટ એકથી ચારમાંથી)	
	(ક) MCQs	7
(ખ) હેતુલક્ષી પ્રશ્નો	7	

EC-II-

111

કુમારસંભવમ્ (સર્ગ 1 થી 5) –મહાકવિ કાલિદાસ વિરચિતમ્

યુનિટ: 1 સર્ગ 1 અને કર્તા પરિચય

યુનિટ: 2 સર્ગ 2 અને 3

યુનિટ: 3 સર્ગ 4 અને 5

સ્વ-અધ્યયન:

યુનિટ: 4 કાલિદાસની કૃતિઓ, કાલિદાસની પ્રણય વિભાવના, કાલિદાસનું પ્રકૃતિ નિરૂપણ, કાલિદાસની શૈલી, કુમારસંભવની સમગ્ર કથા

પ્રશ્નપત્રની રૂપરેખા:

પ્રશ્ન: 1 (યુનિટ એકમાંથી)	
સામાન્ય પ્રશ્ન અથવા ટૂંકનોંધ	14
પ્રશ્ન: 2 (યુનિટ બેમાંથી)	
સામાન્ય પ્રશ્ન અથવા ટૂંકનોંધ	14
પ્રશ્ન: 3 (યુનિટ ત્રણમાંથી)	
સામાન્ય પ્રશ્ન અથવા ટૂંકનોંધ	14
પ્રશ્ન: 4 (યુનિટ ચારમાંથી)	
સામાન્ય પ્રશ્ન અથવા ટૂંકનોંધ	14
પ્રશ્ન: 5 (યુનિટ એકથી ચારમાંથી)	
(ક) MCQs	7
(ખ) હેતુલક્ષી પ્રશ્નો	7

સંદર્ભ ગ્રંથ:

1. કુમારસંભવમ્, મલ્લિનાથ કૃત સંજીવની एवं प्रकाश हिन्दी व्याख्या सहित, चौखम्बा संस्कृत प्रतिष्ठान, दिल्ली
2. કુમારસંભવમ્- નેમિચન્દ્ર શાસ્ત્રી, મોતીલાલ બનારસી દાસ, દિલ્લી
3. મહાકવિ કાલિદાસ- રમાશંકર તિવારી

4. संस्कृत महाकाव्य- केशवराम मूलगाँवकर, चौखम्बा, वाराणसी

Foundation Course: 111

महाभारतनो परिचयः

युनिट: 1 व्यासःश्रवण, महाभारतना कर्ता, कौटुंबिक श्रवण

युनिट: 2 पात्रः मूल्यांकन- कृष्ण, अर्जुन, युधिष्ठिर, भीम, कर्ण

युनिट: 3 पात्रः मूल्यांकन- द्रौपदी, कुन्ती, गांधारी, दुर्योधन, भीष्म, द्रोण

युनिट: 4 महाभारतमां राजनीति, महाभारतमां धर्म

स्व-अध्ययनः

प्रश्नपत्रनी रूपरेखा:

प्रश्नः 1 (युनिट अंकमांथी)

सामान्य प्रश्न अथवा टुंकनोंध

20

प्रश्नः 2 (युनिट अंकमांथी)

सामान्य प्रश्न अथवा टुंकनोंध

20

प्रश्नः 3 (युनिट त्रणमांथी)

सामान्य प्रश्न अथवा टुंकनोंध

20

प्रश्नः 4 (युनिट चारमांथी)

सामान्य प्रश्न अथवा टुंकनोंध

20

प्रश्नः 5 (युनिट अंकथी चारमांथी)

(क) MCQs

10

(ख) छेनुवक्षी प्रश्नो

10

संदर्भ ग्रंथः

1. महाभारत-मीमांसा- शिंतामणि विनायक राव वैद्य, हरियाणा संस्कृत साहित्य अकादमी
2. महाभारत- अंक आधुनिक दृष्टिकोण- वे. बुद्धदेव असु, अनु. अनिला दलाव, भाषान्तर निधि भावनगर
3. व्यासपर्व- वे. दुर्गा भागवत, अनु. जया महेता, वीरा, अमदावाद
4. वेद व्यास अने महाभारत- डॉ. उपेन्द्र सडिसरा, गुजरात युनिवर्सिटी
5. महाभारतनो मर्म- मनुभाई पंचोली, सर्वोदय सडकारी प्रकाशन संघ लि., लोकभारती, साणोसरा
6. महाभारतनां केटवांक आदर्श पात्रो गीताप्रेस गोरभपुर (गुजराती अनुवाद)
7. महाभारत के पात्र, भाग- 1-2- जगत नारायण दुबे, प्रभात प्रकाशन, चावडी बजार, दिल्ली (1986)
8. महाभारत चरित चर्चा- उपेन्द्र, नमन प्रकाशन, नई दिल्ली
9. महाभारत का काव्यार्थ- विद्यानिवास मिश्र, नेशनल पब्लिशिंग हाउस, नई दिल्ली
10. भारत-सावित्री- वासुदेव शरण अग्रवाल, भाग 1-3, सस्ता साहित्य मंडल प्रकाशन, नई दिल्ली
11. Dharma-Adharma and Morality in Mahabharata- A N Bhattachary, S S Publishers, Delhi (1992)

